

Pro kaustinen ry

TOIMINTASUUNNITELMA 2026

Pro Kaustinen
Toimintasuunnitelma 2026

Johdanto.....5
Strategia.....6
Strategia 2017-2020.....6
59. Kaustinen Folk Music festival
13.-19.7.20268
Vuoden 2026 teemat10
Kaustislainen ohjelma10
Showcase-sarja ja Vuoden yhtye11
Kansainvälinen ohjelma11
Muu ohjelma12
Kansainvälinen yhteistyö13
Talous ja hallinto14
Talous14
Festivaaliorganisaatio.....14
Hallinnon kehittäminen.....14
Markkinointi ja viestintä14
Järjestelyt, rakentaminen ja IT- toiminnot.....16
Ravintola- ja kahvilatoiminta.....15
Lipunmyynti ja majoitus.....16
Vastuullisuus16
Yhteistyökumppanit ja verkostot.....17

Villen pipon juhlavalot, kuva Risto Savolainen

Kaustisen kansanmusiikkijuhlat on lähes kuudenkymmen vuoden ajan kuulunut suomalaisen musiikinystävän ja kesämatkailijan vakiokohteisiin. Festivaalien toiminnan ydin kiertyy musiikillisen elävän perinnön määrätietoiseen nostamiseen unohduksesta osaksi suomalaisuuden omakuvaa. Koko historiansa ajan Kaustisen kansanmusiikkijuhlat on ollut tämän merkittävän suomalaisen kulttuurin ja identiteetin osa-alueen elinvoiman, esiin tuomisen ja kehittämisen keskipiste. Tapahtuma on syntynyt vahvan ja elävän pelimanni- ja tanssitradition luomalle perustalle, jonka merkitystä ja vahvuutta osoittaa kaustislaisen viulunsoiton nouseminen Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuri-perinnön listalle.

Kaustisen kansanmusiikkijuhlia järjestävän Pro Kaustinen ry:n jäseniä ovat Kaustisen Nuorisoseura ry., Kaustisen Näppärit ry ja Kaustisen Pelimanniyhdistys ry. Toiminnan tavoitteena on festivaalien järjestämisen kautta kansanmusiikin ja -tanssin tunnettavuuden parantaminen ja alan harrastustoiminnan edistäminen. Työn tulos näkyy siinä, että juhlille saapuu vuosi toisensa jälkeen tuhansia pelimanneja, laulajia ja tanssijoita paitsi nauttimaan kesän onnellisimmista päivistä ja esiintymään, myös luomaan suhteita, oppimaan uutta ja viemään perinnettä ja tietoisuutta eteenpäin. Pelimannien määrä juhlilla on ollut vuodesta toiseen merkittävä, myös kansantanssijoiden osuus on ollut kasvussa jo vuosikymmenen. Pelimannikentän huomioiminen ja myönteisten kehitystrendien tukeminen on keskeinen osa yhdistyksen toimintaa. Samalla tapahtuma nostaa esiin alan ammatillista osaamista. Tarjoamalla esiintymispaikan erilaisille produktioille mahdollistetaan ammattimaisen kansanmusiikin ja kansantanssin kehittyminen.

Yhdistyksen toiminnalla ei tavoitella taloudellisia hyötyjä. Harrastustoiminnan tukemisen eteen tehtävää työtä festivaali toteuttaa myös historiallisista syistä: kansanjuhlan luonteeseen on aina kuulunut tarjota osallistumismahdollisuus kaikille musiikin harrastajille ikään tai sosiaaliseen ja kulttuuriseen asemaan katsomatta. Työ lasten ja nuorten musiikki- ja tanssiharrastuksen hyväksi on tärkeä osa tapahtumaa.

Alan suurimpana tapahtumana Suomessa ja koko pohjoisessa Euroopassa Kaustisella on merkittävä rooli estradina, kohtaamispaikkana, suunnannäyttäjänä ja kansanperinteen elinvoimaisuuden ylläpitäjänä. Festivaalit toimivat erilaisten kulttuurien solmukohtana, kun ohjelmassa vuosittain vieraillee esiintyjiä yli kahdestakymmenestä eri maasta. Kansanmusiikin ja -tanssin kotimaisten ja ulkomaisten huippuammattilaisten esiintymisten, opetusten ja kohtaamisten lisäksi tapahtuma on keskeinen foorumi sekä keskustelulle ja uusille avauksille että kentän kanssakäymiselle ja yleisön aktiiviselle huomioinnille niin kuulijana kuin osallistujana. Toiminnalla halutaan myös osallistua kulttuuripoliittiseen keskusteluun ja osoittaa kulttuuritoiminnan hyvinvointivaikutusten merkitys. Kaustinen on merkittävä kansanmusiikkiammattilaisten työllistäjä.

Pro Kaustisen ry:n toimintaa ohjaa yhdistyksen voimassa oleva strategia, joka on laadittu vuosille 2017–2020. Nykyinen strategia toimii kehyksenä vuosittaisille toimintasuunnitelmille linjaten yhdistyksen toimintaa yhdessä sääntöjen sekä muiden ohjekirjojen kanssa. Uusi strategia valmistuu toimikauden 2025-2026 aikana.

Strategia 2017–2020

KESÄN ONNELLISIMMAT PÄIVÄT

Tavoitteena on tuottaa festivaalivieraille kokemus “kesän onnellisimmista päivistä”, joka koostuu laadukkaista kotimaisista sekä kansainvälisistä artisteista, tyytyväisistä pelimanneista, osallistumismahdollisuudesta, mielenkiintoisesta oheisohjelmasta ja tasokkaista palveluista. Nämä kaikki tukevat toisiaan muodostaen kävijälle kokonaisvaltaisen ja ainutkertaisen elämyksen.

KOHTAAMISPAIKKANA KAUSTINEN

Kaustisen kansanmusiikkijuhlat toimii inspiroivana kohtaamispaikkana, jossa yleisö, artistit, pelimannit, henkilöstö sekä kaikki tapahtuman sidosryhmät ovat yhdenvertaisia.

KULTTUURIPOLITIIKAN SUUNNANNÄYTTÄJÄ

Kaustisen kansanmusiikkijuhlien taiteelliset ja kulttuuripoliittiset avaukset huomataan. Taide- ja kulttuuripoliittisia arvoja ajetaan rohkeasti ja määrätietoisesti eteenpäin. Tällaisina pidämme paikallisperinteiden elinvoimaisuuden kasvattamista, musiikin harrastustoiminnan kehittämistä ja lisäämistä, taiteen yhteisöllisyyttä, rajattomuutta, ajattomuutta, tasa-arvoa ja kulttuuritoiminnan hyvinvointivaikutusten parempaa huomioimista.

YHTEISTYÖLLÄ LISÄARVOA

Olemme lisäarvoa tuottava yhteistyökumppani paikallisesti ja valtakunnallisesti, ja huolehdimme monikerroksisesta yhteistyökumppaniverkostosta sekä osallistumme maakunnalliseen kehittämistyöhön.

PELIMANNISTRATEGIA

Pelimanneilla, eli ilman korvausta esiintyvillä soittajilla, tanssijoilla ja muilla esiintyjillä on keskeinen rooli festivaalin ohjelmassa. Musiikki- ja tanssiharrastuksen tukeminen on yksi toiminnan kulmakivistä, ja festivaali tarjoaa pelimanneille sekä tärkeitä aikataulutettuja esiintymismahdollisuuksia että vapaan soiton paikkoja. Kaikki esiintyjät saavat henkilökohtaisen pelimannirannekkeen, joka mahdollistaa vapaan osallistumisen festivaalille koko viikon ajan. Lisäksi pelimanneille on tarjolla majoitus- ja ruokapalveluita alennettuun hintaan. Moni viihtyykin Kaustisella koko festivaaliviikon ja osallistuu usein myös talkoolaisena festivaalin eri tehtäviin. Artistisopimuksella ja pelimannistatuksella olevia esiintyjiä kohdellaan tasa-arvoisesti, ja juhlien tarjoamissa lukuisissa jamittelumahdollisuuksissa rajat ryhmien välillä häviävät ja vuorovaikutus toimii molempiin suuntiin. Osana juhlien saavutettavuuden tavoitetta musiikkia viedään myös festivaalialueen ulkopuolelle Kaustinen käy kylään -otsikolla kaikkien kuultavaksi. Esiintymispaikkoja ovat muun muassa alueen kaupat ja huoltoasemat sekä palvelutalot.

Kaustisen Nuorisoseuran Ottoset KPO-areenalla, kuva Krista Järvelä

59. Kaustinen Folk Music Festival 13.-19.7.2026

Yleisöä rinteessä, kuva Krista Järvelä

Ohjelmatoiminta - elävän perinteen ehdoilla, yhteisöllisesti ja omaleimaisena!

Kaustisen kansanmusiikkijuhlat rakentuu elävän perinnön ehdoilla, mikä merkitsee sekä ajassa elämistä että perinteiden tietoista vaalimista. Festivaalin ytimessä on vahva yhteisöllisyys, joka tekee elävän perinnön kulttuuritoiminnasta kestäväää, merkityksellistä ja resilienssiä vahvistavaa. Yhteisöllinen tekeminen ja kokeminen pitävät yllä perinteen jatkuvuutta ja antavat sille uutta elinvoimaa. Menneisyyden ja nykyhetken sekä yksilön ja yhteisön välinen vuoropuhelu tekee festivaalista ainutlaatuisen ja omaleimaisen. Ohjelmapolitiikan tietoisena tavoitteena on pysyä persoonallisena festivaalina, joka välittää vierailleen omaa arvomaailmaansa.

Kaustisen kansanmusiikkijuhlien ohjelmarunko on muodostunut koko tapahtuman olemassaolon ajan kolmen peruspilarin varaan: suomalainen kansanmusiikki ja -tanssi, paikallisperinne sekä kansainvälinen ohjelma. Näiden rinnalla festivaalin ohjelmapolitiikassa vaalitaan monimuotoisesti elävää kulttuuriperintöä niin musiikin ja tanssin kuin käsityö-, ruokaperinteiden ja muiden yhteisöllisten taitojen kautta. Kaikenlaisella elävällä perinnöllä on yhteiset toimintaperiaatteet: sukupolvelta toiselle siirtyminen, ihmisoikeuksia kunnioittava ote ja kestävä kehityksen periaatteet. Kaustinen toimii luonnollisena kohtaamispaikkana toimijoille, jotka jakavat tämän arvopohjan ja edistävät elävää perinnettä omilla tavoillaan.

Festivaalin erityispiirteinä ovat sen omat, vuosien mittaan suuren suosion saaneet ohjelmaformatit, jotka rakentuvat osittain vuosittain vaihtuvien teemojen ympärille. Runsaslu kuinen osallistava ohjelma, kuten kaikille festivaalivieraille

avoimet soitto- ja tanssityöpajat, yhteislaulutilaisuudet, tanssituvat ja vapaamuotoiset jamit, muodostavat keskeisen osan ohjelmakokonaisuutta. Lisäksi tavallista festivaalikävijää ja nuorempaa yleisöä pyritään houkuttelemaan juhlille tarjoamalla sopiva kattaus populaarimusiikin saralta. Kaustisen kansanmusiikkijuhlien ohjelmapolitiikkaa ohjaavat kulttuurisen ja sosiaalisen kestävä kehityksen tavoitteet sekä elävän perinnön vaaliminen sen monissa muodoissa.

Kaustisen kansanmusiikkijuhlilla saavutettavuus ja tasa-arvo ovat ohjelman keskeisiä linjauksia. Edellisinä vuosina tuhansille ihmisille on mahdollistettu vapaa sisäänpääsy avajaispäivänä, jolloin juhlavieraalla on ollut mahdollisuus tutustua festivaalin ohjelmaan ja tunnelmaan. Maksuton avajaispäivä on saavuttanut erinomaisen vastaanoton, ja se on toteutettu vuosittain yhteistyökumppanin kanssa, joita ovat olleet vuonna 2018 Kaustisen kunta, 2019 Kaustisen seutukunta, 2022 Kaustisen Yrittäjät ry., 2023 Avain Säästöpankki ja 2024 sekä 2025 OP Jokilaaksot. Yhteistyömalli on koettu kumppaneiden kesken yhteistyötä vahvistavana sekä molemminpuolista näkyvyyttä ja tunnettavuutta lisäävänä vetovimatekijänä. Hyvien kokemusten perusteella maksuttoman avajaispäivän konseptiin suhtaudutaan tulevaisuudessakin myönteisesti, ja siihen pyritään hakemaan pidempiaikaista kumppania. Vuonna 2025 käyttöön otettu edullinen nuorisolippu madaltaa nuorten osallistumisen taloudellisia esteitä.

Osa festivaalin päivistä on profiloitunut vuosien mittaan. Tiistaina on erityisen paljon lapsille ja perheille suunnattua ohjelmaa. Vahvaksi perinteeksi muodostunut suomenruotsalainen kokonaisuus Lilla Spelmanstämman esittelee laajasti suomenruotsalaista kulttuuriperinnettä. Se on laajentunut kaksipäiväiseksi kokonaisuudeksi, joka huipentuu keskiviikon suureen yhteisötanssitapahtumaan, Menuettien yöhön. Torstai on Kaustisen päivä, jolloin kaustislaista musiikki- ja tanssiperinnettä on erityisen runsaasti tarjolla. Suomen kansanmusiikkiliiton suosittamaa, vuosittain vaihtuvaan maakuntateemaan sopivaa ohjelmaa puolestaan esitellään monipuolisesti pitkin viikkoa. Kesän 2026 teemamaakunta on Pohjois-Pohjanmaa. Festivaali päättyy sunnuntaina perinteiseen pelimannijumalanpalvelukseen ja päätöstilaisuuteen Kreeta Haapasalon patsaalla.

Festivaalin ohjelmistoa suunnitellaan yhteistyössä paikallisten kansanmusiikki- ja kansantanssiyhteisöjen sekä valtakunnallisen kansanmusiikin ja kansantanssin harrastaja- ja ammattilaiskentän kanssa. Monet festivaalin ohjelmakokonaisuuksista, kuten *Kaustislainen kavalkadi*, toimivat edelleen vahvasti paikallisen yhteistyön voimannäyttönä.

Festivaalin ohjelmatuotantomalli perustuu ohjelmatoimikunnan, paikallisperinteen toimikunnan, ohjelmatuotantotiimin ja ohjelmajohtajan yhteistyöhön. Paikallisperinteen toimikunta koostuu Pro Kaustisen jäsenyhdistysten esittämistä jäsenistä sekä kutsutuista ympäröivän perinnealueen edustajista. Toimikunta suunnittelee paikallisen perinnealueen monipuolista ohjelmallista näkyvyyttä festivaalilla, lähtien avajaiskonsertista aina vuosittain vaihtuvaan suuriin suosiota nauttivaan Kaustislaiseen kavalkadiin. Ohjelmatoimikunta puolestaan tekee ohjelmapoliittiset suuret linjaukset ja ohjelmakokonaisuuksia koskevat päätösehdotukset yhteistyössä tuotantotiimin kanssa. Ohjelmatoimikunnan jäsenistö edustaa kansanmusiikin ja -tanssin harrastustoiminnan, ammattikansanmusiikin ja -tanssin, maailmanmusiikin ja kansainvälisen ohjelmiston, järjestöyhteistyön ja paikallisuuden asiantuntijuutta.

Festivaali tuo vuosittain esiin kotimaisen ammattikansanmusiikin monimuotoisuuden ja toimii innostavana alustana myös uusille, poikkitaiteellisille ja kokeellisille avauksille. Kansanmusiikin rinnalla myös kansantanssi kuuluu merkittävänä osana ohjelmakokonaisuuteen, ja näiden kahden yhteyttä vaalitaan, vahvistetaan ja kehitetään edelleen. Juhlien ohjelmapolitiikan tulevaisuuden suuntaviivat piirtyvät vahvassa yhteistoiminnassa niin perinteenharjoittajien kuin kansanmusiikin ja kansantanssin ammattilaistenkin kanssa.

Vuoden 2026 teemat

Ohjelmasuunnittelua vuodelle 2026 ohjaa kolme teemaa. Festivaalin oma *Perinteet käsissä* -teema nostaa esiin käsillä tekemisen perinteet: käsityötaidot, soitinrakennuksen, puvustuksen ja luovan tuunauksen eli kaiken sen, missä perinne siirtyy tekijältä toiselle konkreettisen työn ja oppimisen kautta. Kansanmusiikin ja -tanssin elinvoima nojaa paitsi esiintyjiin ja esityksiin, myös niihin taitoihin ja tietoon, jotka mahdollistavat soiton ja tanssin vaatimien esineiden ja välineiden tekemisen: soittimien rakentamiseen, pukujen valmistukseen, luonnonmateriaalien käyttöön ja luovaan käsityöhön. Vuoden teema tuo näkyväksi nämä usein taustalla toimivat perinteen säilyttäjät ja tuo heidät osaksi festivaalin ydintä. Tavoitteena on vahvistaa ymmärrystä siitä, että elävä perintö rakentuu monenlaisten tekijöiden yhteistyöstä ja käsillä tekemisen kautta tapahtuvasta tiedon ja taidon siirtymisestä. Teeman myötä festivaali kutsuu yleisön mukaan osallistumaan: tekemään itse, kokeilemaan, tutkimaan materiaaleja ja jakamaan omaa osaamistaan. Näin festivaali toimii paitsi perinteen esittelyn areenana myös sen elävänä jatkumona ja tilana, jossa perinne on kirjaimellisesti ihmisten käsissä.

Maakuntateemana on vuorossa Pohjois-Pohjanmaa, ja Kansanmusiikin ja Kansantanssin Edistämiskeskuksen vuoden teema on *Juurista voimaa*. Maakuntateema koostuu useista pienemmistä ohjelmakokonaisuuksista ja huipentuu perinteisesti suureen pääkonserttiin festivaaliareenalla. Maakuntateeman tekee erityisen ajankohtaiseksi Oulu 2026 kulttuuripääkaupunkivuosi, joka osaltaan laajentaa teeman näkyvyyttä. Perinteet käsissä -teemaa käsitellään muun muassa talven mittaan virtuaalisesti tuotettujen aihetta käsittelevien haastattelujen ja musiikkiesitysten parissa, jotka julkaistaan festivaalin sosiaalisen median kanavilla. Juurista voimaa -teema tulee näkymään yhteisöllisyyttä, osallisuutta sekä perinteen kannattelua painottavien sekä monien luovasti teemaa hyödyntävien esiintyjien, tuotantohenkilöstön ja projektien kautta monin eri tavoin pitkin viikkoa.

Kaustislainen ohjelma

Kaustislaiset pelimannit, yhtyeet ja tanssijat ovat perinteisesti vahvasti esillä koko festivaaliviikon ajan. Erikokoisia perhe- ja kyläyhtyeitä toimii Kaustisella toistakymmentä, näppäripelimanneja ja muita lapsisoittajia on satakunta, tanssijoita Kaustisen Nuorisoseuran Ottosten kansantanssi-

Kaustisen Hääkuoro rinteessä, kuva Krista Järvelä

ryhmissä on noin 200. Festivaali kokoaa esiintymään lisäksi vuosittain kymmeniä ryhmien ulkopuolisia ja muualle muutaneita kaustislaisia soittajia ja tanssijoita. Kansantanssijoiden ja satojen pelimannien esiintymiset luovat Kaustiselle ominaisen tunnelman omissa konserteissaan, muun muassa Pelimannitalon *Muistojen Kaustisessa* ja Soittosalin *Kaustisen tunnissa*. Odotettu juhlanumero on myös *Kaustislainen kavalkadi*, dramatisoitu konsertti, jonka tarina nousee alueen kansanmusiikin ja -tanssin historiasta. Perinteistä ponnistaa myös Kyläsoitto, vuosittain vaihtuvalla kylällä järjestettävä kyläpelimannien esiintyminen, jonka yhteydessä Kaustisen kunta on julkistanut Vuoden ulkokaustislaisen.

Showcase-sarja ja Vuoden yhtye

Showcase-esiintymisten sarja nostaa valokeilaan lupaavia ja ennakkoluulottomia kotimaisia yhtyeitä, joilla on potentiaalia ja kiinnostusta suuntautua myös kansainvälisille markkinoille. Showcase-konsepti toteutetaan yhteistyössä Music Finlandin ja Ylen kanssa. Festivaali tarjoaa valituille showcase-yhtyeille mentorointivalmennusta Music Finlandin

ammattilaisten kanssa sekä festivaaleilla mahdollisuuden tutustua ja verkostoitua koti- ja ulkomaisiin festivaalituotajien ja agenttien kanssa. Osallistumisen ja näkyvyyden mahdollistama promootiohyöty on yhtyeille merkittävä. Kaustisen kansanmusiikkijuhlat valitsee vuosittain myös Vuoden yhtyeen, jota pidetään arvostettuna tunnustuksena kansanmusiikki- ja kansantanssikentällä.

Kansainvälinen ohjelma

Pohjoismaat näkyvät vahvana Kaustisen kansanmusiikkijuhlilla, mutta myös muut maat ja mantereet tulevat olemaan esillä mahdollisimman moninaisesti. Kansainvälisten esiintyjien konserttien lisäksi ohjelmassa on työpajatoimintaa, mestarikursseja ja osallistavia konsertteja niin aikuisille kuin lapsillekin ja niissä tuodaan laajasti esille erilaisia musiikki-perinteiden muotoja. Lisäksi kansainvälisessä ohjelmassa tutustutaan muun muassa vähemmistöjen musiikkeihin ja mahdollisimman useaan eri elävän perinnön ilmiöön. Kan-

KPO-areenan tunnelmaa, kuva Krista Järvelä

sainvälisen ohjelmatarjonnan suunnittelussa valinnoilla halutaan alleviivata yhtäältä esiintyjien ainutkertaisuutta. Toisaalta valittujen esiintyjien on kyettävä erottumaan laadullisesti edukseen muiden kesäisten kulttuuritapahtumien tuontiartistien joukosta.

Muu ohjelma

Festivaalit myöntää alan ansioituneille henkilöille tunnustuksina mestaripelimanni-, mestarikansanlaulaja- ja mestarikan-santanssija-arvonimiä sekä festivaalipaketteja. Festivaaleilla järjestetään sekä koti- että ulkomaisia seminaareja, soivia luentoja, kansainvälinen aineettoman kulttuuriperinnön luento- ja seminaarisarja Kaustinen ICH Academy sekä konsertteja elävän perinnön hengessä yhteistyössä Kansanmusiikki-instituutin kanssa. Festivaalin ohjelmassa nähdään jälleen perinteisesti kovatasoinen Konsta Jylhä -kilpailu, joka puolestaan järjestetään yhteistyössä Pelimannitalon ja Kansanmusiikki-instituutin kanssa.

Lasten Kaustinen -ohjelma sisältää muun muassa KPO-areenalla nähtävät suuret Mukulamatiea-konsertit, jotka koostuvat festivaalin jäsenyhdistysten, lasten ja nuorten harrastustoimintaa kannattelevien Näppäreitten ja koko maasta näppärikursseille osallistuvien lasten ja nuorten sekä Kaustisen Nuorisoseuran Ottosten kansantanssiryhmien omista kokonaisuuksista. Vuonna 2026 Näppärit saavat kansainvälisen lisän Mukulamatiea-konserttiinsa kun nuorten musiikkiryhmä Kanadasta saapuu esiintymään heidän kanssaan. Kanadan ryhmällä on yhteiskonserttien lisäksi myös omia esiintymisiä viikon aikana. Lastenteltassa on lapsille omaa ohjelmaa koko viikon ajan, ja lasten puuhatteltassa järjestetään kädentaitotyöpajoja eri toimijoiden ohjauksessa. Lasten Kaustisen ohjelma suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä Keski-Pohjanmaan alueella toimivan Lastenkulttuurikeskus Lykky:n kanssa.

Jo useana vuonna Perhonjokilaakson retkeilijöiden kanssa toteutettu suosittu Yövaellus tullaan järjestämään edelleen, ja sitä kautta tuodaan myös esiin luontoon liittyvää elävän perinnön tematiikkaa, kuten jokamiehenoikeuksien hyödyntämistä, sekä esitellään Kaustisen seutua luontomatkaillen näkökulmasta.

Suomen Kansanmusiikkiliitto järjestää yhteistyössä festivaalin kanssa kansainvälisen Ethno Finland -leirin, joka pidetään festivaalin yhteydessä. Leiriläiset esiintyvät festivaalilla sekä isona yhteisryhmänä että pienemmillä omilla kokoonpanoillaan.

Yövaellus, kuva Susanna Salokannel

Folkkarit KPO-areenalla, kuva Sami Paasila

Kansainvälinen yhteistyö

Kaustislainen viulunsoittoperinne liitettiin Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon joulukuussa 2021. Sen myötä on festivaalille tarjoutunut uudenlainen mahdollisuus nostaa profiiliaan yhtenä kansainvälisesti merkittävimmistä eurooppalaisista kansanmusiikkitapahtumista. Festivaali pyrkii luomaan uudenlaista kansainvälistä profiilia, jonka avulla kyettäisiin entistä vahvemmin hyödyntämään Unesco-luetteloinnin tarjoamat mahdollisuudet muun muassa näkyvyyden ja matkailun edistämiseksi mutta myös kulttuuripoliittisen, sosiaalisen ja yhteiskunnallisen painoarvon sekä vastuullisuuden lisäämiseksi. Kansainvälisen profiilin kirkastamisen ja vahvistamisen eteen luodaan jatkuvasti entistä syvempää ja monipuolisempaa yhteistyöverkostoa kansainvälisten kumppanien kanssa.

Yhteistyöllä muiden eurooppalaisten tai muualta maailmasta tulevien alan festivaalien kanssa tavoitellaan rikastuttavia näkemyksiä ja vertailukohtia ohjelmistosuunnitteluun ja festivaalin käytännön toteuttamiseen sekä taloudellista synergiahyötyä esimerkiksi esiintyjävaihdon kautta, festivaalin kansainvälisten verkostojen ja maineen vahvistamisen lisäksi. Festivaali jatkaa aktiivista yhteistyötä aiempien kumppaniorganisaatioiden kanssa ja osallistuu alan verkostotoimintaan sekä järjestötyöhön (mm. European Folk Network, CIOFF). Näiden verkostojen avulla pystytään seuraamaan maailmanlaajuisesti eritoten festivaalientä ja

tapahtumateollisuuden trendejä ja edistetään muun muassa kansainvälisten kansantanssiryhmien vaihtoa. Olennaisessa roolissa kansainvälisten suhteiden luomisessa ja ylläpitämisessä on vuosittaisille Womex-maailmanmusiikkimessuille osallistuminen sekä muut vastaavat kansainväliset verkostointitapahtumat.

Vuoden 2026 festivaalille tullaan kutsumaan kansainvälisiä delegaatteja yhteistyössä Music Finlandin kanssa. Delegaatiolle järjestetään ohjelma, jossa tutustutaan Kaustisen ja lähialueen paikallisperinteisiin osana festivaalikokemusta. Lisäksi delegaatio pääsee nauttimaan eritoten heille kohdennetusta festivaaliohjelmasta, joka on rakennettu muun muassa paikallisperinteen ja ylisukupolvisen sekä osallistavan ohjelman esittelystä ja YLE:n kanssa yhteistyössä järjestettävään Showcase-kokonaisuuteen valittujen yhtyeiden esiintymisistä. Delegaatioon kuuluu kansainvälisiä festivaali- ja ohjelmatuottajia, toimittajia ja kansanmusiikin edistämistyötä muulla tavoin tekeviä toimijoita. Kesän 2026 kansainvälinen aineettoman kulttuuriperinnön seminaari 2026 tarkastelee festivaaleja aineettoman kulttuuriperinnön suojelumekanismeina. Seminaarin panelisteiksi kutsutaan Showcase-ohjelman yhteydessä vierailevia kansainvälisiä delegaatteja.

Näppärit Kaustinen ICH Seminaarissa, kuva Susanna Salokannel

Talous

Yhdistyksen taloudellista toimintaa kehitetään pyrkien maltilliseen kasvuun. Festivaalin oma tulonhankinta koostuu pääosin lipunmyynti- sekä ravintola- ja anniskelutuloista. Tuotantokauden erityisinä kehittämiskohteina ovat yritys- ja ryhmämyynti sekä yhteistyösopimukset ja kumppanuudet. Arvioidut tulot tilikaudelle 2025–2026 ovat 1 485 450,00 € ja menot 1 475 900,00 €, tuloksen ollessa 9 550,00 €. Kaudella 2026 talouden relisienssiä pyritään parantamaan kasvattamalla taloudellista puskuria, hankkimalla uusia tulonlähteitä sekä hallitsemalla riskejä, kuten henkilöstö- ja sääriskiä.

Talouden suunnittelussa varaudutaan erilaisiin tuotantovaihtoehtoihin, mikäli jokin poikkeusolosuhde vaatii tapahtuman sopeuttamista.

Festivaaliorganisaatio

Tapahtuman strategiatyöstä ja taloudesta vastaa jäsenyhdistysten valitsema hallitus ja operatiivisesta toiminnasta toiminnanjohtaja. Tuotannosta vastaa tuotantopäällikkö ja ohjelmasta ohjelmajohtaja. Festivaali työllistää sekä tuotantovaiheessa että festivaaliviikolla työntekijöitä eri mittaisiin työsuhteisiin. Kauden 2025–2026 aikana alle 1 kk:n työsuhteissa toimii noin 150 henkilöä, 1–5 kk:n mittaisissa työsuhteissa 15 henkilöä ja 5–12 kk mittaisissa työsuhteissa 5 henkilöä. Osa työstä suoritetaan ostopalveluna. Festivaalikaikissa talkootehtävissä toimii lähes 200 henkilöä.

Hallinnon kehittäminen

Voimassa olevaa organisaatiomallia kehitetään vuosittain menneen kauden arvion perusteella. Kaudella 2025–2026 pyritään vaikuttamaan erityisesti henkilöstöresursseihin muun muassa uudistamalla työnjakoa ja kehittämällä tehtävien ajastamista. Organisaatiomallia on alusta pitäen kehitetty myös henkilöstön hyvinvointia silmällä pitäen. Operatiivista työtä ohjaavaa johtosäantöä päivitetään kauden aikana,

ja toiminnan ytimessä olevaa tuotannon vuosikelloa tarkistetaan. Henkilöstön koulutusta jatketaan muun muassa teknisten järjestelmien osalta sekä osallistumalla tapahtumatuumittamisen alaan liittyviin koulutus- ja verkostoitumistilaisuuksiin.

Markkinointi ja viestintä

Markkinoinnista ja viestinnästä vastaa markkinointi- ja myyntipäällikkö. Markkinoinnin apuna ovat myös ohjelmajohtaja, markkinointi- ja viestintätoimikunta puheenjohtajansa johdolla sekä tiedotuspäällikkö. Kokonaisvastuussa markkinoinnista ja viestinnästä on toiminnanjohtaja.

Tärkeimmät viestintäkanavat ovat festivaalin omat verkkosivut www.kaustinen.net sekä sosiaalinen media (Facebook, Instagram, YouTube). Yhteistyökumppanuuksien kautta pyritään saamaan festivaaleille vahvaa näkyvyyttä alueellisessa ja valtakunnallisessa mediassa.

Markkinointia lisätään Keski-Pohjanmaan ja lähimaakuntien suuntiin, erityisesti Pohjois-Pohjanmaalle, joka on festivaalin maakuntateema. Kaustinen on läpikulkupaikka monelle kesämatkaajalle. Tavoitteena on toiminnan vakiintuessa vahvistaa yhteistyömarkkinointiverkostoa. Festivaalia markkinoidaan kevätkaudella pääasiassa sosiaalisen median kautta. Laajemat markkinointikampanjat järjestetään ohjelmanjulkistusten yhteydessä tammikuussa ja maaliskuussa. Valmis ohjelma julkaistaan kesäkuussa.

Printtituotteina toteutetaan juliste, tarrat, ennakkoesite sekä käsiohjelma, joka ilmestyy festivaaleille. Käsiohjelman rinnalla hyödynnetään omaa mobiilisovellusta, jota kehitetään palvelemaan entistä paremmin kokonaisvaltaisena festivaalin tietolähteenä. Käsiohjelman muuttaminen maksulliseksi ja saman aikainen mobiilisovelluksen kehittäminen ovat vähentäneet painetun ohjelman tarvetta ja siten myös syntyvän jätepaperin määrää merkittävästi. Festivaaliin liittyvää informaatiota jaetaan ympärivuotisesti nettisivujen, mobiilisovelluksen ja asiakaslehtien avulla.

Keskipohtanmaa-lehden välissä julkaistaan ennen festivaalia Folk-liite. Tulevalle vuodelle suunnitellaan myös vahvempaa digimarkkinointia ja otetaan käyttöön korvaavia malleja perinteisten painettujen esitteiden rinnalle ja tilalle.

Festivaali osallistuu aktiivisesti maakunnallisille ja valtakunnallisille messuille ja tapahtumiin ja tiivistää markkinointiyhteistyötä muiden tapahtumien kanssa. Näkyvyyttä ja osallistumista parannetaan myös pienemmissä maakunnallisissa ja paikallisissa tapahtumissa (markkinat, iltatorit). Tammikuussa festivaalia markkinoidaan Folklandia-risteilyllä.

Tiedotuspäällikön työt painottuvat kevään ja kesän ajalle. Tiedotuspäällikkö toimii tiedotustiimin esihenkilönä festivaaleilla. Tiedotustiimiin kuuluvat tiedotusassistentti ja kuvaajat. Tiedotuspäällikkö kehittää viestintäsuunnitelmaa huomioiden ympärivuotisen toiminnan.

Järjestelyt, rakentaminen ja IT-toiminnot

Järjestely- ja rakentamistoimintaa ohjaa tuotantopäällikkö, jonka tukena toimivat tuotantoassistentti, rakennustiimi, turvallisuuspäällikkö sekä järjestelytoimikunta. Festivaalialuetta kehitetään yhdessä Kaustisen kunnan kanssa.

Festivaalin tietoliikennejärjestelyistä sekä ympärivuotisista tuotanto-organisaation tarpeista vastaa ulkopuolinen IT-palveluja tarjoava yritys. Tuotannon työkaluina käytetään Microsoft Office365- ja GEST-toiminnanohjausjärjestelmiä.

Ravintola- ja kahvilatoiminta

Festivaalin ravintola- ja kahvilatoiminnasta vastaa ravintolapäällikkö. Alueen ravintola- ja kahvilatoimintaa kohennetaan edelleen. Festivaalialueen anniskeluluvan piiriin lukeutuvat Mondo, Troka, Pelimannitalo, Kestikievari, Marjaananvillen kahvila ja Kallioklubi sekä Kalliokrouvi.

Festivaaliravintola toteutetaan festivaalin omana toimintana. Festivaalikaikaisesta toiminnasta vastaa tehtävään palkattava keittiöpäällikkö. Kokonaisvastuu festivaaliravintolan toimivuudesta on ravintolapäälliköllä. Festivaaliravintolan järjestäminen omana toimena mahdollistaa mahdollisten kutsuvieras-, yritys- ja ryhmätalaisyksien järjestämisen festivaalikaikana lyhyelläkin varoitusajalla.

Yritys- ja ryhmäpaketteja suunnitellaan aikaisempaa toimivammaksi pysyvyyttä ajatellen. Ravintoloiden rakenteita ja palveluja kehitetään ja uusia palvelutuotteita lanseerataan käyttöön.

Ohjattua toimintaa Puuhatelalla; kuva Krista Järvelä

Lipunmyynti ja majoitus

Ennakkolipunmyynti toteutetaan 9.1.-21.6.2026. Festivaalien lipunmyynnin yhteistyökumppanina jatkaa Lippupiste. Yhteistyö mahdollistaa lipunmyynnin myös suoraan festivaalitoimistolta. Lipunmyynnissä pyritään sekä kappale- että euromääräiseen kasvuun. Lipunmyyntikampanjoita järjestetään vuoden aikana tapahtumien ja juhlapäivien yhteydessä.

Festivaaliorganisaatio vastaa pelimanni- ja toimihenkilö-majoituksesta. Kaustislainen erityisvahvuus, perhemajoitus, toteutetaan myös festivaaliorganisaation voimin, ja sitä pyritään kehittämään houkuttelevana majoitusmuotona kasvavassa majoitustarpeessa yhteistyössä paikallisten perhemajoittajien kanssa.

Festivaaliaikaista paikallisliikennettä järjestetään yhteistyössä Osmo A. Aho Oy:n ja Visit Kokkolan kanssa. Yhteistyö mahdollistaa vieraiden liikkumisen festivaalin majoituskohteisiin Kaustisella, Vetelissä ja Kokkolassa lähes ympärivuorokautisesti. Palvelulla saavutetaan suuri joukko julkisilla kulkuvälineillä Kokkolaan saapuvia matkustajia.

Telttaillijoita Mosalassa, kuva Krista Järvelä

Vastuullisuus

Pro Kaustinen ry toimii yhdistyslain ja hyvän hallintotavan mukaisesti. Hallituksen valitsevat jäsenyhdistykset, ja niiden edustus on vahva myös toimikunnissa. Toimintaan voi osallistua matalalla kynnyksellä, ja nuorten mukaan saamiseen panostetaan. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat keskeisiä periaatteita, jotka näkyvät käytännössä esimerkiksi sukupuolijakaumassa ja avoimessa viestinnässä. Talous on läpinäkyvää ja ammattimaisesti hoidettua ulkoistetun tilitoimiston avulla.

Kaustisen kansanmusiikkijuhlat sitoutuu kansanmusiikki- ja kansantanssialan yhteisiin turvallisemman tilan periaatteisiin ja edistää kaikkien osallisuutta. Häirintäyhdyshenkilöön voi ottaa yhteyttä luottamuksellisesti, ja henkilökuntaa ohjeistetaan toimimaan yhdenvertaisesti. Saavutettavuus on suunnitelmallista ja kattaa fyysisen, sosiaalisen, viestinnällisen ja palvelullisen esteettömyyden. Avustajat pääsevät tapahtumaan maksutta, opaskoirat ovat tervetulleita ja Kaikukortti-järjestelmä mahdollistaa kulttuuriosallistumisen myös pienituloisille.

Kulttuurinen moninaisuus on festivaalin sisällöllinen ydin. Tapahtuma tuo esille kansanmusiikki- ja tanssiperinteitä eri puolilta maailmaa, vahvistaa kulttuurien vuorovaikutusta ja edistää yhteisen kulttuuriperinnön arvostusta. Ohjelmasuunnittelussa huomioidaan eettiset kysymykset, kuten kulttuurinen omiminen ja monimuotoisuutta tuetaan esimerkiksi Queerfolkiltamien kaltaisin ohjelmin.

Kestävä kehitys ohjaa tapahtuman toimintaa. Festivaali hyödyntää pääosin pysyvää infrastruktuuria ja paikallisia resursseja, mikä vähentää kuljetuksia ja rakentamisen ympäristövaikutuksia. Ekologiset materiaalit ja uusiokäyttö ovat keskiössä ja sähkönkulutus on vähäistä akustisten esitysten ansiosta. Yleisölle tarjotaan julkisen liikenteen ja kimpapakyytien vaihtoehtoja ja jätteet lajitellaan. Tavoitteena on luopua kertakäyttöstä, lisätä vegaanisia ruokavaihtoehtoja ja lisätä uusiutuvan energian käyttöä.

Pro Kaustinen ry pyrkii toimimaan esimerkillisesti yhdistäen kulttuurisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden osaksi yhteisöllistä toimintaa.

Viiskettä leikkikentällä, kuva Krista Järvelä

Yhteistyökumppanit ja verkostot

Kansanmusiikkijuhlien tärkeimpinä kotimaisina yhteistyökumppaneina toimivat Kaustisen kunta, Kansanmusiikki-instituutti, Kaustisen Kehitys Oy, Kansanmusiikin ja Kansantanssin Edistämiskeskus, Suomen Kansanmusiikkiliitto, Finlands svenska spelmansförbund, Yleisradio sekä paikalliset, alueelliset ja muut valtakunnalliset kansanmusiikin ja kansantanssin järjestöt, organisaatiot, harrastajayhteisöt ja festivaalit. Kaudella 2026 yhteiskuntasuhteita myös valtakunnan tason päättäjiin pyritään kehittämään.

Yhteistyötä tehdään myös lukuisten paikallisten toimijoiden kanssa. Paikallisella tasolla tavoitteena on edelleen paitsi suoraan festivaaliin liittyvän yhteistyön tiivistäminen, myös laajempi yhteistyöajattelu kaustislaisessa kulttuurikentässä. Kaustisen kunnan rooli yhteistyöverkostossa on merkittävä ja ulottuu monelle eri sektorille, lähtien juhla-alueen järjestelyistä.

Kansanmusiikki-instituutti osallistuu kansanmusiikkijuhlien ohjelmasuunnitteluun ja ohjelman toteutukseen sekä tekee juhlilla merkittävää tallennustyötä. Kansanmusiikki-instituutin tehtäviin juhlilla kuuluu muun muassa Elävän perinnön pisteen tuottaminen yhdessä festivaaliorganisaation kanssa, mestaripelimannien kontaktointi ja esiintymisten organisointi, yhteydenpito pelimannikenttään yhdessä

Syömhän juustopaistia, kuva Susanna Salokannel

kansanmusiikkijuhlien pelimannituottajan kanssa sekä kansanmusiikkialan merkittävimmän kilpailun, Konsta Jylhä -kilpailun tuottaminen yhdessä Pelimannitalon omistavan Bothi Invest Oy:n kanssa. Lisäksi Kansanmusiikki-instituutti järjestää juhlilla kansainvälisen Kaustinen ICH Academy -luento- ja seminaariohjelman ja muita seminaareja, yleisölle avoimia tallennusstudio-kohtaamisia sekä kansanmusiikin soivia luentoja.

Kansanmusiikkijuhlien suurimpina taloudellisina yhteistyökumppaneina toimivat Kaustisen kunta, Taiteen edistämiskeskus, Hilla Group, Osuuskauppa KPO, Avain Säästöpankki, Sibanye Stillwater -Keliber Oy ja Osuuskunta Maitokolmio. Yhdistystoimijoiden tasolla yhteistyötä tehdään Kaustisen Yrittäjät ry:n, Kaustisen Pohjan-Veikkojen, Perhonjokilaakson retkeilijöiden sekä muiden vuosittain vaihtuvien eri teemoihin liittyvien toimijoiden kanssa.

Näppärit ja Folkskandia, kuva Krista Järvelä

Ruokakujan tarjontaa, kuva Krista Järvelä

Yhdistys on yhteisöjäsenenä seuraavissa yhteisöissä: Finland Festivals, Kansanmusiikin ja Kansantanssin Edistämiskeskus (KEK), Conseil International des Organisations de Festivals de Folklore et d'Arts Traditionnels (CIOFF), European Folk Network (EFN), Finland Festivals ry. ja Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry.

Kansainvälistä yhteistyötä tehdään ennen kaikkea esiintyjähankintojen myötä. Kaustisen kansanmusiikkijuhlat osallistuu myös kansainvälisille maailmanmusiikin Womex-messuille ja vierailee muilla merkittävillä musiikkifestivaaleilla.

Yökatrillista vastaavat Petri Kauppinen ja JPP, kuva Krista Järvelä

